

УДК 621.314

РОЗРОБКА МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛІ АСИНХРОННОГО ДВИГУНА З МАСИВНИМ ФЕРОМАГНІТНИМ РОТОРОМ З УРАХУВАННЯМ ЗОВНІШНІХ КІЛ

О. С. Манукян

Дніпродзержинський державний технічний університет
вул. Дніпробудівська, 2, м. Дніпродзержинськ, 51900, Україна. E-mail: krtr.ua@gmail.com

Надано математичну модель асинхронного двигуна з масивним феромагнітним ротором з урахуванням зовнішніх кіл. Двигун представлено у вигляді польової моделі. Показано результати моделювання пуску й реверсу асинхронного двигуна з урахуванням часу замикання контактів контакторів при реверсі. Математична модель дає змогу досліджувати як симетричні, так і несиметричні режими роботи двигуна.

Ключові слова: асинхронний двигун, масивний феромагнітний ротор, силові ключі, зовнішні кола.

РАЗРАБОТКА МАТЕМАТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ АСИНХРОННОГО ДВИГАТЕЛЯ С МАССИВНЫМ ФЕРРОМАГНИТНЫМ РОТОРОМ С УЧЕТОМ ВНЕШНИХ ЦЕПЕЙ

А. С. Манукян

Днепродзержинский государственный технический университет
ул. Днепростроевская, 2, г. Днепродзержинск, 51900, Украина. E-mail: krtr.ua@gmail.com

Представлена математическая модель асинхронного двигателя с массивным ферромагнитным ротором с учетом внешних цепей. Двигатель представлен в виде полевой модели. Показаны результаты моделирования пуска и реверса асинхронного двигателя с учетом времени замыкания контактов контакторов при реверсе. Математическая модель позволяет исследовать как симметричные, так и несимметричные режимы работы двигателя.

Ключевые слова: асинхронный двигатель, массивный ферромагнитный ротор, силовые ключи, внешние цепи.

АКТУАЛЬНІСТЬ РОБОТИ. Асинхронні двигуни з масивним феромагнітним ротором (АД з МФР) у даний час знаходять застосування в приводах з підвищеною частотою обертання, що вимагають більшого пускового моменту, а також в автономних енергосистемах, в приводах з покращеними віброшумовими характеристиками або повторно-короткочасними режимами роботи. Основним режимом роботи таких двигунів є динамічний режим.

При дослідженні динамічних режимів АД з МФР у більшості випадків обмежуються ланцюговою моделлю з постійними або нелінійними електромагнітними параметрами. Використання польової моделі АД з МФР із зовнішніми колами дозволяє врахувати роботу перетворювачів та накопичувачів енергії, комутаційного обладнання й дослідити динамічні режими в зовнішніх колах з урахуванням геометричних параметрів АД.

МАТЕРІАЛ І РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ. При розробці математичної моделі прийнято, що розглядається АД з МФР у площині й не враховуються торцеві частини. Польову математичну модель побудовано на основі геометричних параметрів двигуна.

Для проведення моделювання використано двигун типу 4AA63A4У3 з МФР, виготовлений із Ст3. Обмотку статора представлено планарно в одній площині з відповідним заданим напрямом струму в кожному з пазів. Побудована геометрична модель двигуна розбивається на кінцеву кількість елементів, за якими потім і розраховується розподіл електричного й магнітного полів. Обмотки статора в зовнішній схемі, розробленій для математичної моделі, представлено згідно із зазначеними напрямками струму в останній. Опір реальної обмотки враховано резисторами, які ввімкнено послідовно з джерелом гармонійного трифазного струму. Розроблена схема для моделювання АД у режимі короткозамкненого (КЗ) ротора із заданими параметрами, що представлено на рис. 1, експортується в польову модель.

Алгоритм тестового програмного середовища ANSOFT MAXWELL автоматично генерує «сітку» з трикутників на об'єкт, але їх кінцеву кількість можна встановлювати власноруч, від цього безпосередньо залежить точність розрахунків.

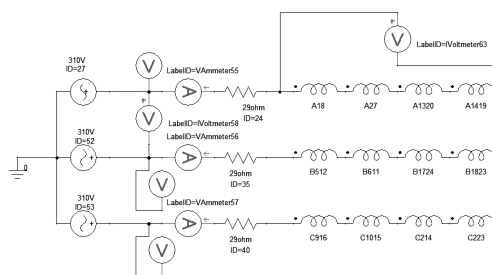

Рисунок 1 – Схема живлення АД від мережі 380 В у Maxwell Circuit Editor

У результаті проведеного моделювання в режимі короткого замикання отримано розподіл магнітної індукції в поперечному перерізі АД з МФР (рис. 2).

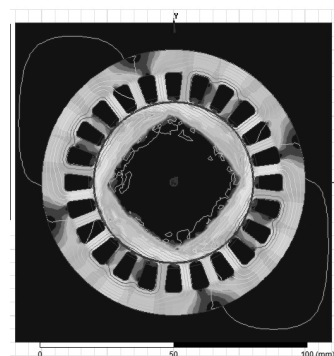

Рисунок 2 – Розподіл магнітної індукції в режимі короткого замикання

На рис. 3 зображено розподіл магнітної індукції в АД з МФР у режимі ідеального холостого ходу.

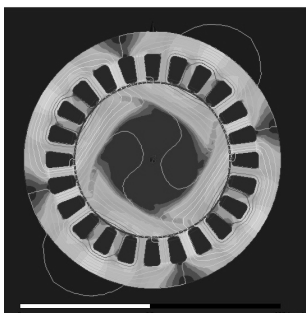

Рисунок 3 – Розподіл магнітної індукції в режимі ідеального холостого ходу

За допомогою розробленої моделі й відповідної зовнішньої схеми живлення відтворено пуск АД з МФР, вихід АД на номінальну швидкість та реверс. Відповідну схему живлення для режиму реверса зображено на рис. 4. Режим реверсу в схемі реалізовано завдяки використанню спеціальних генераторів-лічильників, які керують силовими ключами. Перші три лічильники відраховують час, протягом якого обертання ротора АД досягає свого номінального значення, як тільки швидкість обертання становитиме 1500 об/хв, вмикаються інші три генератори-лічильники, що через відповідні ключі в зворотному напрямку подають в обмотки АД трифазну напругу живлення, тим самим змінюючи напрям обертання останнього. При цьому перші три переходять у стан «логічного нуля».

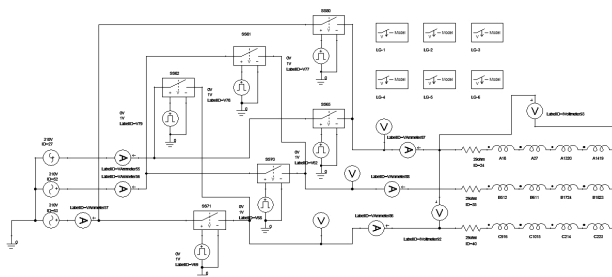

Рисунок 4 – Модель для реалізації реверсу АД у середовищі Maxwell Circuit Editor

На рис. 5 зображено графіки перехідних процесів в АД у режимі пуску та реверсу.

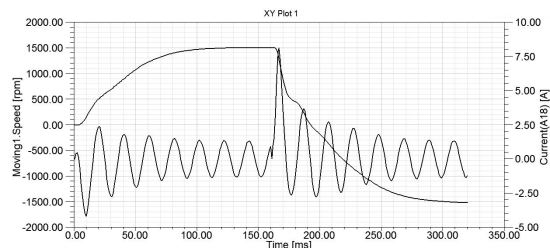

Рисунок 5 – Динамічні характеристики АД з МФР при пуску та реверсі

З наданих рисунків можна помітити, що струм в АД під час перемикання фаз виріс майже втричі (рис. 5). У момент перемикання напруги фаз помічено деякий сплеск, обумовлений індуктивністю самого двигуна.

Для відтворення захисту силових ключів від короточасних сплесків напруги, що з'являються під час перемикання ключів, у період реверсу фаз у зовнішній схемі живлення закладено затримку в 0,01 с.

ВИСНОВКИ. У ході роботи розроблено польову математичну модель АД з МФР у нелінійному програмному середовищі з урахуванням зовнішніх кіл. Використання зовнішніх кіл дає змогу провести дослідження як симетричних, так і несиметричних режимів роботи двигуна (врахувати асиметрію напруги за фазами, зсуву за фазами, обрив і замикання фаз) та врахувати особливості роботи комутаційної апаратури (неодновременність замикання контактів комутаційної апаратури).

ЛІТЕРАТУРА

1. Сьянов А.М. Характеристики асинхронного двигателя с массивным ферромагнитным ротором из специального чугуна // *Праці інституту електродинаміки НАНУ*. – К.: ІЕД НАН України. – 2002. – № 1/2002 (2). – С. 72–75.
2. Моделирование электромагнитных полей в электротехнических устройствах / Под ред. докторов техн. наук А. Степанова, Р. Сикоры. – К.: Техніка, 1990. – 188 с.

THE DEVELOPMENT OF MATHEMATICAL MODEL OF INDUCTION MOTOR MASSIVE FERROMAGNETIC ROTOR WHILE TAKING INTO ACCOUNT AN EXTERNAL CIRCUITS

O. Manukyan

Dneprodzerzhinsk State Technical University

vul. Dniprobudyvska, 2, Dneprodzerzhinsk, 51900, Ukraine. E-mail: krrt.ua@gmail.com

This paper presents a mathematical model of induction motor with solid ferromagnetic rotor taking into account the external circuit. Engine is presented in the form of a field model. Shown are the simulation results of start and reverse induction motor taking into account the time-circuit contactor contact when reversing. The mathematical model allows to investigate both symmetric and asymmetric modes of operation of the engine.

Key words: induction motor, a massive ferromagnetic rotor, power switches, the external circuit.

REFERENCES

1. Syanov A.M. Characteristics of the induction motor with solid ferromagnetic rotor of a special cast iron // *Proceedings of the Institute of Electrodynamics NASU*. – K.: IED NAS of Ukraine, 2002. – № 1. – PP. 72–75. [in Russian]
2. A. Stepanov. *Simulation of electromagnetic fields in electrical devices* / Edited by doctors of technical sciences A. Stepanova, R. Sikory. – K.: Tehnika, 1990. – 188 p. [in Russian]

Стаття надійшла 1.06.2012.

Рекомендовано до друку
к.т.н., доц. Старостінін С.С.